

Asia: VN/1245/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot hallituksen esityksestä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pirkanmaan ELY-keskus pitää esitettyjä muutosehdotuksia pääosin kannatettavina. Esitys vahvistaa osaltaan talousveden laadunvalvonnan

riskiperusteisuutta ja lisää vesienhoidon suunnittelussa käytettävissä olevan tiedon määrää. Pirkanmaan ELY-keskus kiinnittää kuitenkin

huomiota siihen, että esitys ei poista alueellisten ELY-keskusten ja Etelä-Savon ELY-keskuksen tehtävienjakoon liittyviä epäselvyyksiä kaikilta osin.

Esityksestä kokonaisuudessaan saa käsityksen, että muutoksiin liittyvät ELY-keskuksia koskettavat tehtävät sisältyvät jatkossa Etelä-Savon ELY-keskukseen keskitettyihin vesihuoltolain mukaisiin tehtäviin, jonne myös niiden hoitamiseen vaadittavat resurssit keskitetään. Monet asioista liittyvät

kuitenkin tehtäviin, joita hoidetaan alueellisissa ELY-keskuksissa, kuten vesienhoidon tehtävät ja pohjavesitehtävät sekä pohjavesitietojärjestelmän

ylläpito, kuten havaintopaikkojen perustamisen (vedenottopisteet) ja analyysitulosten vieminen järjestelmään (raakaveden analyysitulokset).

Alueellisten ELY-keskusten roolia ja tehtäviä tässä kokonaisuudessa tulisi selkeyttää sääntelyuudistuksen yhteydessä. Asiaan tulisi kiinnittää

huomiota myös jatkossa säädettäessä asetuksia ja suunniteltaessa näiden lakimuutosten käytännön toimeenpanoa. Viranomaisten toimivallasta lain

tasolla säätämiseen tulisi kiinnittää huomiota ja riittävät resurssit turvata myös alueellisissa ELY-keskuksissa. Rooleihin ja tehtävänjaon selkeyteen

tulisi kiinnittää huomiota myös kunnan viranomaisten ja talousvettä toimittavien laitosten suuntaan. Alueellisten ELY-keskusten ja Etelä-Savon ELY-keskuksen välisen työnjaon osalta täsmennystä vaativia kohtia on esitettyssä aineistossa useissa kohdin perusteluosiossa.

Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 - 3

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Perustelutekstissä (kappaleessa 3.1.1.2) mainitaan vesihuoltolaitosten talousvesiasetuksen 8 § mukainen valvontatutkimusohjelma. Asetuksen

mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen pyytää tarvittaessa ELY-keskukselta lausunnon valvontatutkimusohjelmasta. Koska vesihuoltolain

mukaiset tehtävät on keskitetty Etelä-Savon ELY-keskukseen, tulisi tässä yhteydessä tarkentaa taho, jolta lausuntoa pyydetään.

Perusteluosion mukaan ”ympäristönsuojelulain, vesienhoitolain ja vesihuoltolain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus vesiympäristölle

vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006), jossa säädetään pintavesien kemiallisen tilan luokittelusta, pintavettä raakavetenä

käyttävien laitosten suorittaman seurannan seurantatiheyksistä ja pintaveden ympäristölaatunormeista. Lisäksi asetus sisältää päästökiellon

pohjaveteen.” Mainitun asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaisesti asetusta ei sovelleta pohjaveteen. Perustelumuistiota tulisi oikaista pohjaveden

päästökieltoa koskevilta osin, koska kyseinen asetus ei säädä esitetysti pohjaveden päästökiellosta.

Esityksessä on esitetty uusiksi talousvedestä tutkittaviksi aineiksi useita uusia muuttujia kuten desinfioinnin sivutuotteet. Ehdotuksen

toteuttamiseksi tulisi varmistua, että Suomen laboratorioilla on riittävä analytiikka ja resurssit käytössään.

Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jakso 4

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kyseissä osiossa on lukuisia keskistettyihin vesihuoltolain mukaisiin tehtäviin liittyviä selvennettäviä kohtia. Perusteluteksteissä vesihuollon ja

vesienhoidon tehtäviä on linkitetty paljon toisiinsa, mutta samalla ei ole otettu kaikilta osin huomioon vesihuoltotehtävien keskittämistä Etelä-Savon ELY-keskukseen. Esimerkiksi vesienhoitotehtäviin liittyvät riskinarvioinnit, pohjaveden laadun seuranta sekä pohjavesitietojärjestelmän ylläpito ja tiedonsiirrot ovat pääasiassa muiden kuin vesihuoltolain valvojien tehtäviä alueellisissa ELY-keskuksissa.

Esityksen mukaan jatkossa nämä tehtävät kuuluvat Etelä-Savon ELY-keskukseen, jolloin tulee varmistaa, että kyseisessä yksikössä on riittävä

osaaminen tehtävien hoitoon ja samalla huolehtia siitä, että vesihuoltolaitosten toimittavat raakavesitulokset ovat myös alueellisten

ELY-keskusten käytettävissä osana vesienhoidon suunnittelua. Lisäksi tulee varmistaa, että ilmoitukset raakavedestä havaituista epätavallisista

muutoksista tulevat myös jatkossa alueellisille ELY-keskuksille, jotta voidaan tarvittaessa ryhtyä ympäristönsuojelulain mukaisiin valvontatoimiin.

Esityksessä käytetään termejä ELY-keskus, ELY-keskukset sekä Etelä-Savon ELY-keskus. Perustelutekstiä tulisi näiden käytön osalta tarkistaa.

Esimerkiksi kohdassa 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset mainitaan "ELY-keskukset tallentavat ympäristönsuojelun tietojärjestelmään pohjavedenottopisteiden sijainti- ja ominaisuustietoja laitoksen pyynnöstä". Tässä kuitenkin tarkoitettaneen vain Etelä-Savon ELY-keskusta.

Kyseissä osiossa esitetään myös, että terveydensuojelulain 49 a §:ään ehdotetun muutoksen nojalla terveydensuojelulain mukaisia tutkimuksia

tekevän laboratorion hyväksynnän edellytyksenä olisi käyttää jatkossa analyysitiedonsiirtoa talousvesinäytteille. Perusteluosioon tulisi täsmentää,

koskeeko ehdotus myös analyysitulosten tiedonsiirtoa pohjavesitietojärjestelmään (POVET).

Yleiset huomiot terveydensuojelulaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 16 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Teveydensuojelulaki 16 a § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 § Yleiset laatuvaatimukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 b § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 a § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 b § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kyseisessä pykälässä esitetään, että ELY-keskuksen tulee koota ja toimittaa THL:n käyttöön ehdotuksen 19 a §:n 3 momentin tiedot. Säännös

perusteluineen on ELY-keskusten vastuiden osalta riittämätön. Perusteluosiossa tulisi selkeästi osoittaa, mitä tietoa ELY-keskus kerää ja

toimittaa THL:lle. Viitattu ympäristönsuojelulain 222 §:n mukainen tietojärjestelmä sisältää hyvin runsaasti erilaisia tietoja. Ehdotuksen

perusteella jää myös epäselväksi, mitä tietokokonaisuudet tai THL:n määrittelemät rakenteet asiassa ovat. Asiassa tulisi myös varmistua siitä,

että esitetty on tietohallinnollisesti ja tietosuojaan kannalta mahdollista. Säännöstä pitäisi täsmentää myös siltä osin, että säännöksestä olisi

suoraan luettavissa, onko kyse kaikkien ELY-keskusten tehtävästä vai ainoastaan Etelä-Savon ELY-keskuksen tehtävästä.

Terveydensuojelulaki 19 c § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 § Talousveden laadun valvonta ja tiedottaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 a § Talousveden välityksellä leviävän epidemian tai muun terveyshaitan ehkäiseminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 21 § Tietokokonaisuudet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 47 § Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 a § Tutkimuslaboratoriot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulain liite

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Yleiset huomiot vesihuoltolaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 3 § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 4 § Viranomaiset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että pykälässä puhutaan vedenottopisteistä, mutta näitä ei ole määritetty lainsäädännössä.

Määritelmä olisi tarpeen, sillä pykälässä puhutaan vedenottopisteestä, mutta toteutetulla raakavesitarkkailulla tarkoitettaneen laajemmalla alueella

tapahtuvaa raakavesitarkkailua. Selkeämpää voisi olla puhua vedenottopisteen raakaveden muodostumisalueesta, jolla voitaisiin

tarkoittaa pohjaveden vedenottokaivon tai -kaivojen sieppausaluetta tai pintaveden valuma-aluetta, jolla raakavesi muodostuu ja jossa se

vedenottopisteelle kulkeutuu.

Perusteluosiossa mainitaan edellä viitattujen vedenottopisteiden ominaisuustiedot, jotka merkitään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Mainitut ”ominaisuustiedot” tulisi eritellä ja lisäksi perusteluosioon tulisi lisätä toimitettaviksi tiedoiksi sijaintitietojen (x,y -koordinaatit) lisäksi myös

korkotieto (z-koordinaatti)

Vesihuoltolaki 16 § Tiedottamisvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 16 a § Asiakirjojen julkisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Ympäristönsuojelulaki 222 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kyseisen pykälän 2 momentin perusteluosiossa on listattu tietojärjestelmiä, rekistereitä ja tiedostoja, joihin kyseisessä momentissa tarkoitettuja tietoja

sisältyisi. Perusteluosion listaukseen tulisi selkeyden vuoksi lisätä myös pohjavesitietojärjestelmä.

Pirkanmaan ELY-keskus haluaa myös tuoda esille, että tietojärjestelmien käytettävyyden ja toimivuuden lisäksi esimerkiksi nyt lausunnonalaiseen tarkoitukseen

perustuu tietojärjestelmien ajantasaisena pitämiseen. Järjestelmät tulisi pyrkiä linkittämään toisiinsa. Järjestelmien tulisi olla myös saavutettavia ja

esteettömiä. Tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen tulisi turvata riittävät resurssit sääntelyn täytäntöönpanon onnistumiseksi.

Markkinavalvontalaki 1 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Karppela Maria-Pia

Pirkanmaan ELY-keskus - Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastualueen yksiköissä.